

İletişim Bilimlerinde Basın Tarihi Sorunsalı

Seçil ÖZAY*

TRT Akademi dergisinin bu sayısında Türkiye’de yayıncılığın tarihini ele alan çalışmalar yer alıyor. Öncelikle tema kapsamında tarafımıza gelen çalışmaların ve hakem sürecini olumlu tamamlayan bu çalışmaların alan yazın açısından önemli bir gösterge olduğunun altını çizmekte fayda var. Bu anlamda editoryal bir değerlendirme metni olarak kurulacak bu metinde yukarıdaki “Tespitin anlamı ve daha ileri seviyede önemi nedir?” sorusunu tartışmaya açıyoruz.

Şüphesiz bu soruyu yalnızca TRT Akademi dergisinin, bu sayısı ve gönderilen yazı örnekleri üzerinden ele almak ve bunlara bir anlam yüklemek doğru olmaz. Fakat Türkiye’de basın tarihinin bir çalışma alanı olarak yeterince gelişmediği tespiti peşinen yapmak da çok iddialı ve tartışmaya açık olmayacaktır.

Gazeteciliğin meslek olarak kurumsallaşması 17. yüzyıla dayanmaktadır. Gazeteciliğin mesleki meşruluğu ise mesleğin kurumsal değer ve normlarının yanı sıra ortak kabul edilen uygulama esasları ile sağlanmıştır. Normlar ve uygulama esaslarının gelişimi de gazetecilik eğitiminin başlamasıyla söz konusu olmuştur. İlk gazetecilik derslerinin nerede ve ne zaman başladığı konusunda da birçok farklı kaynak, gazetelerin ortaya çıktığı 17. yüzyılın ikinci yarısında Leipzig Üniversitesinde (1672) başladığını işaret etmektedir. Avustralyalı araştırmacı Charles Stuart, Avustralya’da gazetecilik eğitimi üzerine yazdığı bir tezde Leipzig Üniversitesindeki bu ilk deneyimin kısa sürdüğünü Gaunt (1992) ve Katzen (1975)’in çalışmalarına dayanarak aktarmaktadır. Gazetecilik eğitimi konusunda ilk girişim olarak aktarılması hasebiyle burada andığımız Leipzig Üniversitesindeki bu örnek gazetecilik eğitimi konusunda literatürde önemli bir çıkış noktası oluşturmamıştır.

Gazetecilik eğitimi konusunda esas tartışma ve inceleme zemininin 20. yüzyılda ABD’de gelişen ve yaygınlaşan gazetecilik okullarıyla başladığını söylemek daha doğru olacaktır. ABD Missouri’de 1908’de ilk gazetecilik okulu kuruluyor; bu okul varlığını günümüzde de sürdürmektedir. Yine ABD’de anılması gereken bir diğer örnek ise gazeteci Joseph Pulitzer tarafından finanse edilen ve kendi adını taşıyan, Columbia Üniversitesi bünyesinde eğitim veren gazetecilik okulu

* Doç. Dr., Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, İstanbul, Türkiye

E-mail: sozay@marmara.edu.tr ORCID: 0000-0002-0695-8258 DOI: 10.37679/trta.1493577

oluşturmaktadır. ABD’de 1917 yılında gazetecilik eğitimi veren 84 kurumdan bahsedilmektedir ki bu bilgiyi değerlendirdiğimizde basın bir ekonomik ve sosyal alan hâline geldiğinin ve gazeteciliğin bir meslek olarak kabul edildiğinin göstergesidir denilebilir. Gazetecilik literatürünün oluşturulmasında özellikle ABD’deki okulların öncü bir rol üstlendiği de söylenebilir.

Türkiye’de gazetecilik eğitiminin başlaması 2. Dünya Savaşı sonrasında mümkün olabilmıştır. Buna karşın basın yayın faaliyetlerinin Osmanlı topraklarında başlaması dünyadaki muadillerine yakın tarihlenmektedir. Osmanlı topraklarında basım işini ilk başlatan ve matbaa kuran “Yahudi milleti” olmuştur. Şapolyo, Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın adlı çalışmasında Yahudilerin İstanbul’da ilk matbaayı 1490 yılında kurduğunu aktarırken 1440 yılında da Avrupa’da Latin harfli ilk kitabın basıldığını yazmaktadır. Şapolyo, matbaanın Osmanlı topraklarına aslında Avrupa’dan çok sonra girmediğini böylece kaydederek aynı eserinde yine Yahudi milletinin 1510’da Selanik’te, 1554’te Edirne’de, 1605’te Şam’da 1646’da İzmir’de matbaalar kurduğunu ve İkinci Bayezid Dönemi’nde on dokuz, Yavuz Sultan Selim Dönemi’nde otuz üç kitabın basıldığını ifade etmektedir. Yavuz Sultan Selim’in ölümüne kadar (1520) Osmanlı topraklarında elli iki kitap basılmıştır. Şapolyo yine 1514’te İbn-i Sina’nın iki eserinin ve 1612 ve 1680’de Türkçe gramer kitaplarının İtalya’da basıldığını nakletmektedir. Bu kronolojik aktarımı, Osmanlı Devleti’nde Şeyhülislam Mevlâna Abdullah Efendi’nin basımevi kurulmasına din açısından sakınca bulunmadığı yönündeki fetvası neticesi 3. Ahmet tarafından din kitapları basmak koşuluyla 1726’da verilen izinle İbrahim Müteferrika tarafından 1727’de faaliyete başladığını söyleyerek tamamlayalım.

Osmanlı topraklarında matbaanın kullanımıyla ilgili yukarıdaki bir paragraflık anlatımdan dahi basın tarihi tartışmalarında sık duyduğumuz 'Bize matbaa Avrupa’dan 300 yıl sonra gelmiştir.' savının farklı tartışmaları barındırdığını görmek mümkün olacaktır. Bu yaklaşıma Orhan Koloğlu, Osmanlı’dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi kitabında dikkat çekmektedir: “Basın tarihimizi incelemeye yönelirken öncelikle bu gecikmenin sebepleri üzerinde durmak gerekir. Kamuoyu oluşmasını, yani toplumsal bilinçlenme ve bireyin toplumun yönetimine katkısı bakımından etkenliği değerlendirilebilir için, bu inceleme şarttır.”

Orhan Koloğlu’nun da belirttiği üzere basının başlangıç dönemindeki önemli işlevlerinden biri toplumun yönetime katılması bakımından kamuoyu oluşması ve toplumsal bilinçlenmeye katkı açısından bu gelişmelerin ele alınmasıyla basın tarihi farklı bir alandan incelenebilir hale gelmiştir. 1831’de ikinci Mahmut tarafından Takvim-i Vekayi ile başlatılan Osmanlı basınının kamuoyu oluşumu ve toplumsal bilinç oluşturma konusunda üstleneceği işlev idari ve yönetsel yapı ile

toplumsal ihtiyaçlardan bağımsız şekillenmemiştir. Osmanlı'daki bu ilk gazetecilik deneyimlerini, toplumun yapı ve ihtiyaçlarını göz önüne almadan ve kamuoyunu etkileyen ve şekillendiren yerel dinamikleri dışarıda tutarak anlamaya çalışma çabası ve özellikle o dönem önemli toplumsal dönüşümleri yaşayan Avrupa ile karşılaştırarak çözümlenmek eksik değerlendirmelere yol açmaktadır.

Burada ayrıca şunu da hatırlatmak gerekir ki 1831'den önce yine Osmanlı'da tıpkı matbaa gibi gazete de padişahın iradesiyle çıkarılan Takvim-i Vekayi'den çok önce başlamıştır. Fransız İhtilali sonrası ihtilali yaratan ve buradan beslenen fikirlerin yayılması amacıyla Osmanlı topraklarında ilk gazete *Bulletins Des Nouvelles* (1795) Fransız Elçiliği Basimevinde yayım hayatına başlar. Bu ilk Fransızca gazeteyi, yine Fransızca basılan farklı gazeteler de izler Takvim-i Vekayi de *Le Moniteur Ottoman* adıyla aynı zamanda Fransızca yayımlanmıştır. Osmanlı Devleti'nde konuşulan diller arasında Fransızca olmamakla birlikte "kamuoyu oluşması ve toplumsal bilinçlenmeye katkı" işlevini üstlenen basının bu işlevi yerine getirebileceği kamuoyunun tanımlanması bu noktada sorulabilecek bir başka sorudur.

1820'lerde, Avrupa basını, coğrafi keşifler, sanayi devrimi ile değişen üretim ilişkileri, tüketim ilişkileri, Fransız Devrimi'nin ilkeleriyle şekillenen yeni toplumlar ve toplumun alt kesimlerinin de üretim ilişkilerinden beslenerek biçimlenen tüketim eğilimleriyle toplumsal bir kurum olarak varlık göstermektedir. Bu dönemde Batı'da okuryazarlık hızla yaygınlaşmıştı; kitap kültürünün yanında gazete de hızla gelişirken aydın ve yöneticiler gazeteyi toplumu yönlendirme ve şekillendirme amacıyla kullanmaktaydı. Osmanlı'yı bu gelişmelerin dışında değerlendiremeyiz, benzer biçimde Osmanlı aydınları da gazete çıkarmaya başlamışlardı, ancak 19. yüzyılda Osmanlı'da okuryazar oranı yüzde 3-4 olarak verilmektedir (Davison, 2005, s.184, 259). Buradan yola çıkılarak Osmanlı aydınını yetiştiren ve besleyen fikri zeminin bir çalışma alanı olarak basın tarihinde de farklı açılardan ele alınmasının önemini vurgulama ihtiyacı söz konusudur.

Söz Osmanlı aydınları meselesine geldiğinde 1860'ta Tercüman-ı Ahval'in çıkarılması ve bu yayınlı "Millet-i Hâkime"nin de devletten yardım almadan, ülkedeki diğer yayınlarla aynı özgürlüğe sahip olarak yayın yapma talebi önemli bir gelişmedir. Agâh Efendi'nin girişimiyle çıkarılan bu gazetede Şinasi'nin Osmanlı Devleti'ndeki Osmanlı, İslam ve Türk, diye tanımladığı "Millet-i Hâkime"nin "..... vatanının çıkarlarına dair sözle ve yazıyla fikir açıklamayı kazanmış olduğu hakların çerçevesi içinde sayar." ifadesiyle ve kanunla verilen hakların savunan sunuş yazısından Tercüman-ı Ahval'in Batı'daki gazetelerin benzer bir örneği olduğu söylenebilir; bu açıdan Tercüman-ı Ahval, Türk basını açısından bir nirengi

noktası kabul edilmelidir. Tercüman-ı Ahval'den sonra Şinasi 1862'de ilk fikir gazetesi Tasvir-i Efkâr'ı çıkarmaya başlamıştır. Tasvir-i Efkâr'da, kamuoyunun yansıtılmasına da önem verildiği okur mektuplarına sayfaların açılmasıyla anlaşılmaktadır. Basın tarihi bahsettiğimiz nirengi noktasından itibaren bir mücadele alanı olarak tasvir edilip sansür ve yasaklar ile anlatılmıştır. Basının ilk dönemine dair çalışmalarda özellikle gazetecilere verilen sürgün cezaları dikkat çekmektedir. Böylece Türk basın tarihinde cezalar nedeniyle İstanbul'dan kaçan ya da sürgüne gönderilen gazetecilerin çıkardığı gazetelerle bir sürgün basınının varlığı da söz konusudur. Hem Osmanlı Devleti'nin geniş coğrafyası hem de sürgün gibi çeşitli gerekçelerle farklı merkezlerde yayımlanmaları, çok dilli olmaları gibi sebeplerle Türk basın tarihinin bu ilk dönemi üzerine çalışmaları yürütülmesi zorluklar barındırmaktadır.

Gazetecilik, Türkiye'de başlangıcından itibaren uzunca dönem bir "fikir mesleği" olarak nitelendirilebilecektir. Hüseyin Cahit'ten ödünç aldığımız bu tanımlama aslında gazeteciliğin meslek olarak kurumsallaşmasında başlangıçtan itibaren geçerlidir. Yine gazeteciler haber üretme ve bilgi aktarma yükümlülüklerini yerine getirdikleri meslek hayatları boyunca bu "fikir mesleğini" ve kendilerini çeşitli uygulamalara karşı dönem dönem savunmak yükümlülüğü ile karşı karşıya kalmışlardır. Sansür de Türk basın tarihi açısından yeri yadsınamayacak genişlikte bir çalışma alanını oluşturmaktadır. Takvim-i Vekayi'ye tashih hatasından verilen kapatma kararı ile başlayan ve yayınların baskı öncesi kontrolleri, yasaklı kelimeler, sürgün ve hapis cezalarına kadar sert önlemlerle karşı karşıya kalan gazetecilerin mesleki faaliyetleri, ifade özgürlüğü ile ilişkisi çerçevesinde değerlendirilip basın özgürlüğü ve sorumluluğunun iyi tanımlanması ve anlatılıp anlaşılabilmesi de gazetecilik çalışmalarında önemli bir sorumluluk alanı olarak görülmelidir. Hüseyin Cahit'ten esinlenerek başlanan bu paragraf, yine onun 1925'te yaptığı savunmasını gazetecilik mesleğine genelleyerek tamamlanabilir: "Engizisyon devrinden sonra medeni ve hür dünyada ve bilhassa egemenliği halka dayanan bir demokrasi ve cumhuriyette kimse fikir ve mesleğinden dolayı suçlanıp sorumlu olmamıştır. Fikir mesleğine ceza yoktur." Bu "fikir mesleği"nde ceza farklı biçimlerde de maruz kalılabiliyordu; Hüseyin Cahit'in savunmadan 20 yıl sonra 4 Aralık 1945'te Tan matbaasına gerçekleştirilen saldırıda Cağaloğlu Yokuşu'ndan Sirkeci'ye kâğıt bobinleri akıyordu. Bu bahis yine akademiye gazeteciliğin meslek olarak tanımlanması ve basın ve ifade özgürlüğüne dönük çalışmaların artırılmasının gerekliliğine dikkat çekilerek tamamlanabilir.

Bu sansür, cezalar ve gelirlerinin yetersiz olması da gazetecilerin mesleklerini sürdürmelerinin önünde engeldir. Türkiye'nin eğitimli ilk gazetecisi Ahmet Emin

Yalman, bir dönem otomobil lastiği ticareti ve ilan yazarlığı yaparak geçimini sürdürmüştür. Ahmet Emin Yalman tek örnek de değildir bu konuda. Marko Paşa örneği gibi kimi gazeteciler de gazetecilikte direnmiştir, birçok kez kapatılmasına rağmen isim değişikliğiyle yayına devam etmiş, isim değişikliğinden “Medet” umulmuştur. Gazetecilerin çalışma ve yaşam koşulları da yine dikkat çeken bir sorunu oluşturmaktadır.

1940’lardan itibaren gazetecilikte içeriğin başyazı değil de habere göre şekillenmeye başlaması ve 1948’de haber gazeteciliğinde öncülük eden Hürriyet gazetesinin yayına başlaması basın tarihini önemli mihenk taşlarından. Yine 1945’te Tasvir ve Vatan’ın dağıtım konusundaki arayışları ve uçakla Ankara’ya gazeteye ulaştırmaları başarısızlığa uğrasa da bu konuda ufuk açıcı girişimler olmuştur. Kara yolu ağının gelişimi gazetelerin Anadolu’ya daha hızlı ulaşmasını sağlamış; hızı artırmak için Vatan gazetesi Ankara’ya gazete matrislerini göndererek Ankara’da baskıya girmeyi denemiş, bunu Akşam gazetesinin aynı yöntemle İzmir’de baskı yapması izlemiştir. Böylece okuyucuya daha hızlı gazete ulaştırma yarışı başlamıştır. Daha önce baskı saati haberin tamamlanmasına bağlıken bu yeni uygulamada sayfanın bağlanma saatini dağıtımcular belirlemeye başlamıştır. Bu süreç göstermektedir ki basın bir ticari faaliyet alanı haline gelmiş, iş bölümü artmış, üretim ilişkileri matbaa ve gazetecinin çok ötesinde yeniden tanımlanmaya başlamıştır. Bundan sonra yaşanan gelişmelerle gazete satışı ve karlılık önemli bir sorun haline gelmiştir. Farklı iş kollarından sermaye gruplarının önce reklam veren olarak daha sonra doğrudan satın alma yoluyla kendisi de bir sektör hâline gelen basına sahip olma girişimleri de gazeteciliğe dönük ciddi tartışma ve eleştiri alanları açmıştır.

Sonuç olarak basın tarihi üzerine yapılan çalışmalarda iki ana yaklaşımın benimsendiği söylenebilir: bunlardan biri matbaanın icadı ve teknik gelişmelerin sağladığı altyapıya dayalı yapılan çalışmalar, diğeri de toplumsal değişimler ön planda tutularak yürütülen çalışmalar. Türkiye’de ise basın tarihine dair üretilen ilk kaynaklar, gazeteciler tarafından üretilmiştir ve tanıklıklarından yola çıkılarak yazılmıştır. Bu öncü çalışmalarda dönemin gazetecileri, sahadaki deneyimleri ve gazetecilere dair tanıklıkların toplandığı metinlerden oluşmaktadır.

Enver Behnan Şapolyo, 1971 yılında basılan Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü İle Basın adlı kitabında “Türk gazeteciliğinde yüz yılı aştığı halde, henüz derli toplu bir tarihi yazılmamıştır.” derken; Basın Tarihine Dair Bilgiler ve Hatıralar (1962) kitabında dokuz yıl önce Münir Süleyman Çapanoğlu cümleyle şöyle kurmuştur: “Kuruluş tarihi 100 yılı geçtiği halde, hâlâ ve hâlâ basın tarihimiz yazılmamıştır.” 1831’den 2024’e 193 yıl geçti bu yazıyı “Türk basını iki yüz yıllık bir geçmişe

yaklaşırken hâlâ ve hâlâ derli toplu tarih çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.” diyerek kapatıyoruz.

TRT Akademi dergisinin bu sayısının da yukarıda kısaca özetlenen Türkiye’nin basın yayın serüvenine odaklanılmıştır. Yayın başvurusunda bulunan makaleler arasından editoryal değerlendirmeler ve hakem incelemeleri neticesinde sekiz makale yayına alınmıştır. Ayrıca bir söyleşi ve seçilen temada alanlarının uzmanı kıymetli hocalarımız tarafından hazırlanan analiz değerlendirme metinleri de yer almaktadır. Prof. Dr. Raci Taşçıoğlu “Türkiye’de Yayıncılığın Tarihsel Gelişimi: Matbuattan Medyaya, Devlet Tekelinden Özel Yayıncılığa Kısa Bir Bakış” başlıklı metninde Türkiye’de matbaa ile başlayan yayıncılığı ele alarak radyo televizyon yayıncılığı konusunda detaylı bir derleme sunmuştur. Prof. Dr. Ali Murat Kırık, “Türkiye’de Dijital Yayıncılığın Gelişim Süreci ve Fırsatları” başlıklı çalışmasında Türkiye’de dijital yayıncılığın bir tasvirini yaparak bu konuda çalışmak isteyen araştırmacılara yol gösterici öneriler getirmiştir. “Kuruluşundan Günümüze Türkiye’de Radyo ve Televizyon Yayıncılığına Yönelik Yasal Düzenlemeler” başlıklı metninde Prof. Dr. Nazım Ankaraligil, Türkiye’de radyo televizyon yayıncılığı konusundaki yasal düzenlemeleri kronolojik olarak anlatarak alan uzmanlarının yararlanacağı bütünlüklü bir metin ile radyo televizyon alanındaki yasal düzenlemeleri özetlemiştir. TRT’de yıllarca boks ve futbol müsabakaları anlatmış, Türkiye’deki özellikle spor yayıncılığının önemli bir ismi olan duayen spor spikeri Orhan Ayhan ile yapılan söyleşi de yayıncılık tarihine ışık tutmaktadır. TRT’nin toplumun hafızası olduğuna dikkat çektiği söyleşide Ayhan, TRT’yi “Muhteşem bir kuruluş” olarak niteliyor.

“Reklamcılığın Tarihsel Gelişimi” makalesinde Arş. Gör. İlkey Burak Taşkıran, gelecekte reklam yayıncılığında yaşanacak dönüşümlerin anlaşılabilmesi için reklamcılığın tarihsel serüveninin bilinmesi gerektiğinden hareketle Türkiye’de reklam yayıncılığının tarihsel süreç içerisindeki gelişimine odaklanan bir çalışma yürütmüştür. Dr. Esra İnce ve Arş. Gör. Burak Erdoğan, “Kullanımlar ve Doymalar Yaklaşımı Perspektifinden Televizyon Misafirliği: 1970-1980 Yılları Arasında Ankara Özelinde Bir Araştırma” başlıklı makaleleriyle televizyon ile Türkiye’de toplumsal hayatta önemli bir kültürel unsur haline gelen televizyon misafirliği kavramını yeniden hatırlatarak 1970-1980 yılları arasında Ankara’da yaşamış katılımcılardan elde ettikleri verilere dayanarak televizyon misafirliklerinin kullanımlar ve doymalar yaklaşımı açısından hangi motivasyonlarla gerçekleştirildiğini tartışmışlardır. “Radyodan Podcaste Türkiye’de Felsefe Yayıncılığı” makalesinde yüksek lisans öğrencisi Mustafa Mutlu, radyo ve podcaste felsefe yayıncılığı örneklerini incelemiştir. Mutlu, çalışmasında felsefe yayıncılığının süreç içinde

uzman yayıncılardan bireysel yayıncılara kaydığını ve programlardaki anahtar kavramların dönüştüğünü ortaya koymuştur. Bu sayıda yayıncılığın tarihsel gelişiminin teknoloji ile ulaştığı noktayı anlatan bir başka çalışmayı da Öğr. Gör. Dr. Esmâ Sancar'ın TRT Dinle örneğini ele aldığı "Podcastin Gelişim Sürecinde Kamu Yayıncılığı Yaklaşımı ile Kültürel Ögelerin Platformlaştırılması: TRT Dinle Örneği" başlıklı makalesi oluşturmaktadır. "Türkiye'de Dinî Yayıncılık Tarihi ve Eğitim Bağlamında Diyanet TV Gençlik Programları" başlıklı makalesinde Dr. Öğr. Üyesi Gülşen Sayın, dinî yayıncılığın dinî toplulukları bilgilendirmenin yanı sıra dinî bilgiye erişimi artırarak dinî hoşgörüyü teşvik etme ve dinî birlik ve beraberliği güçlendirme ve aynı zamanda ayrıştırabilme potansiyeli tespitinden yola çıkarak Türkiye'de dinî yayıncılığın gelişimi ve Diyanet TV'nin kuruluşunu ve Diyanet TV'de gençlere yönelik yayınlanan programları ele almıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Zehra Dursun tarafından hazırlanan "2019-2023 Yılları Arasında Türk Televizyon Kanallarında Yayınlanan Dizi Türleri Üzerine Bir İnceleme" başlıklı makale de bu sayıda yerini almıştır. "Modern Azerbaycan Gazeteciliği: 1991'den Günümüze" başlıklı makaleleriyle Doktorant Khumar Jafarova ve Prof. Dr. Funda Erzurum "Azerbaycan'ın son 30 yıllık medya tarihi ile ilgili kaynak eksikliğinin giderilmesine katkıda bulunmak" amacıyla yaptıkları görüşmelerle oluşturulan araştırma çerçevesinde Azerbaycan medya tarihine katkı sunmuştur. Dr. Öğr. Üyesi Ali Çakır tarafından kaleme alınan "Türk Gazetelerindeki 'Televizyon' ve 'Televizyon Yayıncılığı' Temalı Haberlerin Analizi (1929-1952)" başlıklı çalışmada, haberlerde televizyonun nasıl anlatıldığına odaklanılmıştır. Türkiye'de ilk televizyon yayını denemesine kadar geçen sürede televizyon hakkında Türk kamuoyuna sunulan haberlerin analiziyle gerçekleştirilen bu çalışma akademik anlamının yanında içerdiği aktüel bilgilerle de ilgi çekici bir okuma deneyimi sunmaktadır.

Bu sayıda yer alan çalışmalarda Türkiye'nin yayıncılık tarihi akademik olarak mercek altına alınmaya çalışılmıştır. Türkiye'nin yayıncılık tarihi denildiğinde bu tarihin aynı zamanda Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nun (TRT) tarihi olduğu gerçeği de açıktır. 1927'de devlet destekli özel teşebbüsle başlayan ve devlete bağlı farklı kurumların yönetiminde devam eden radyo yayınları 1964 yılına gelindiğinde TRT'ye bağlanmıştır. Bu tarihten sonra TRT, hem radyo yayıncılığında hem de televizyon yayıncılığında öncü rol almış ve Türkiye'de bir yayıncılık anlayışı yaratmıştır. Kurulduğu ilk yıllarda TRT, radyo ve televizyon yayınları ile Türk toplumunun haber ve bilgi alma ihtiyacını gidermiş, özel televizyonlar ve radyolar açılmaya başladığında ise bu kurumlara yayıncılık bağlamında öncülük etmiştir.

Günümüzde gerek radyo ve televizyon yayınlarıyla gerekse de dijital alandaki varlığıyla küresel ölçekte yayın yapan TRT, birçok ülkede yayıncılık anlamında başarılı bir model olarak da kabul edilmektedir. Ülkemizin kamu yayıncısı TRT, Türkiye’de ve dünyanın çeşitli coğrafyalarında geniş yayın yelpazesıyla hem ülkemizin hem de Türk kültürünün dünyaya taşınmasında ve değerlerin gelecek nesillere aktarılmasında bir köprü görevi üstlenmektedir.

TRT’nin dünden bugüne gelişimini değerlendiren ve Türkiye’deki yayıncılığın temel karakterini aktaran makalelerin ve değerlendirme yazılarının yer aldığı TRT Akademi dergisinin “Türkiye’de Yayıncılık Tarihi” temalı 21. sayısı bütün bu değerler öncülüğünde büyük emek ve titizlikle hazırlanmıştır.

İyi okumalar.

Kaynakça

- Çapanoğlu, M.S.(1961). Basın Tarihine Dair Bilgiler ve Hatıralar. İstanbul, Hür Türkiye Dergisi Yayınları.
- Davison, R. H. (2005), Osmanlı İmparatorluğu’nda Reform (1856-1876), Çev. Osman Akınhay. İstanbul. Agora Kitaplığı.
- İnuğur, N. (1992), Türk Basın Tarihi. İstanbul, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti.
- Koloğlu, O. (2006), Osmanlı’dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi. İstanbul. Pozitif.
- Stuart, C. 1996. ‘Our Judges’ Credentials: Development of Journalism Education and Training in Australia to 1987.’ Unpublished PhD thesis, University of Wollongong. NSW.
- Şapolyo, E.B. (1971), Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönüyle Basın. Ankara, Güven Matbaası.

Kaynak : TRT Akademi Dergisi
Türkiye Radyoları Almanacağı